

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXIV. Pistorien. Fructuum. Demandata per judicem adjudicatione aliquorum bonorum debitoris ad favorem creditoris, si postea idem debitor, vel ejus hæres eadem bona vendat dilata solutione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

ponderabam receptam propositionem, de qua apud *Carill. dec. 182. & dec. 346. num. 6. par. 10. rec. & in aliis*, de quibus non semel *subtit. de cambiis*, quod scilicet data alicui facultate sub certa conditione capiendi pecuniam ad cambium, vel aliud interesse in damnum dictam facultatem concedentis, ut ab isto intersuria iudicè prærendi valeant, duo requiruntur. Unum, quod Facultatarius declaret sibi concessa facultate uti velle; Et alterum, quod mandanti denunciet evenisse casum, ipsumque mandatarium velle mandatarium exercere, cum aliis debitor, seu mandans credere potuerit, casum non evenisse, sive mandatarium facultate uti noluisse, & consequenter ita neglexerit solutionem, vel aliud implementum aliis non neglecturus, & hic videbatur casus.

Potissimè verò accedentibus facti circumstantiis idem comprobantibus. Una scilicet, quod venditores essent pupilli & minores, cum quibus benignius in proposito procedendum est, dum isti non agunt de lucrosis, & in iure odiosis accessionibus, (quo casu qualitas pupillaris non habetur in consideratione, ob dispositionem Juris Canonici, per quam usuræ quoque pupillares sublatae sunt,) sed agitur de casu converso, in quo emptor potius de lucro captando, & se de alieno locupletando contenderet cum sola verborum formula.

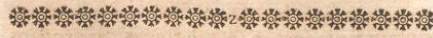
Et altera, quod in facto supponebatur, eundem emptorem hoc intermedio tempore, de quo erat controversia, prædictorum venditorum tutori, & respectivè curatori, aliquas pecuniarum summas, simpliciter & liberè solvisse in computum debiti ex causa emptionis, unde propterea duo resultabant excludentia effectuationem dictæ novationis; Unum, quod dictum fuerat solvi pro eo quod debebatur ex prioris causa, quam ita solvens agnovit non immutatam; Et alterum resultans ex inverisimilitudine, quia cum hoc residuale pretium in sorte destinatum esset investimento bonorum stabilitum loco cautionis pro evictione, improbable est, quod emptor vir sagax & providus, hujusmodi cautelam negligere, ac remittere voluerit liberè solvendo, unde propterea intrabat potius præsumptio, quod dicta libera solutio facta esset in causam fructuum, quibus summa soluta non incongrua erat.

Ut enim sapientiùs habetur in materia dotis confessatae, *sub tit. de dote*, licet cautela investimenti, utpote adhibita favore dotantis, seu debitoris, ab isto remitti valeat, ita ut non per hoc veritas solutionis cesset, etiam ad effectum obtinendi subsidiarium remedium, *Aurb. res qua pro dote soluta restituta ex bonis fideicommissi*; Nihilominus libera solutio, dictæque cautela remissio, utpote inverisimilis, reputatur magnum adminiculum exclusivum veritatis dotis confessatae, aliunde non justificata; Quod ex paritate rationis videbatur etiam ad rem applicabile, ideoque concludendo, requirenti consului, quod eo meliori modo, quo posset, desuper concordare curaret.

Ad hujusmodi autem concordiam sohonestandam, ac facilitandam, insinuabam, advertendum esse ad quantitatem fructuum, circa ipsius emptoris culpam ex bonorum emptorum qualitate usque ab initio perceptorum, & an reverà ascenderent ad summam conventionalem quinque pro centenario; Quatenus enim (ut attentè qualitate regionis probabilius erat,) ad tanti non ascenderent, justè prætereundere poterat, se non nisi ad ipsorum fructuum ratam teneri, excomputando etiam id, quod durante dicta dilatione 20. mensium solum

Card. de Luca de Usur. & Interest.

est in excessu ex conventionione, quæ juxta veriore opinionem, non data conversione pretii in aliam speciem contractus, ratam prædictam excedere non potest ex iis, quæ habentur hoc *cod. tit. frequenter deducta, præsertim in Lucana fructuum, & in Baren. censu, disc. 17. & 18. & in aliis.*

**PISTORIEN.
FRUCTUUM,
PRO
ILLIS DE ROSSIS,
CUM
HÆREDIBUS JACOBI PARDINI.**

Responsum pro veritate extra Curiam.

Demandata per Judicem adjudicatione aliquorum bonorum debitoris ad favorem creditoris, si postea idem debitor, vel ejus hæres eadem bona vendat, dilata solutione pretii sub conditione fructuum recompensativorum, An isti debeantur creditori, vel potius cedant ad commodum debitoris, ejusque hæreditatis.

SUMMARIUM.

- 1 *Facti series.*
- 2 *Fructus rei adjudicanda debentur ei, cui adjudicatio fieri debebat, & num. 9. & 10.*
- 3 *De eisdem fructibus debitis deliberatario, seu adjudicatario, licet adjudicatio deinde retractetur, & num. 9.*
- 4 *Fructus recompensativi ex equitate. I. curabit spectant ad dominum, non autem ad creditorem ex pretio satisfaciendum.*
- 5 *De controversia in hoc puncto, inter Marefcott. & Leotar.*
- 6 *Sententia sine executione non transfert dominium, nec possessionem.*
- 7 *Sententia, seu mandatum de adjudicando, non importat adjudicationem.*
- 8 *De tribus requisitis adjudicationis, & quando adesse non dicatur.*
- 9 *Declaratur conclusio, de qua num. 2. & 3.*
- 10 *Item de conclusione, de qua num. 2. & an creditor, cui res adjudicanda erat, petat fructus tantquam damnâ & interesse.*
- 11 *Debitor non prohibetur etiam post executionem & pignus prætorium vendere ejus bona.*

DISC. XXIV.

Fornato concursu creditorum in bonis hæreditatis Jacobi Pardini, prodit sententia graduatoria à partibus acceptata, per quam, illos de Rossis in quodam loco graduatos, dictum fuit, satisfaciendos esse ex pretio cujusdam domus hæreditariæ jam distractæ, & quatenus exinde dicta satisfactio sequi non posset, eis adjudicandam esse tantam partem cujusdam prædii hæreditarii, quæ eorum credito ad æstimationem peritorum proportionata esset; Post cujus sententiæ prolationem, hæredes prædictum prædium vendiderunt

F 2 cuidam

cuidam Cellesio, dilata solutione pretii sub conventionem fructuum ea pendente ad rationem quinque pro centenario. Cumque notabilis dictorum fructuum cumulus ob plurimum annorum decursum factus esset, atque præfatorum de Rossis satisfactio sequi non potuisset ex domus pretio per creditores anteriores absorpto; hinc orta est controversia in partibus super huiusmodi fructuum recompenfatorum pertinentia inter hæredes, ac præfatos de Rossis creditores.

Isti etenim prætendebant, quod pro rata dictæ domus eis in vim dictæ sententiæ adjudicanda, ad ipsos tanquam ex tunc dominos spectare deberent; Atque aliqui, etiam in Curia de super consulti, pro eis respondendum esse credebant, freti auctoritate Rotæ in una Bonon. de Guidalotis, coram Verospio, dec. 528. p. 2. reben. ubi decreta fuit ad favorem ejus, cui adjudicatio debita erat, pertinentia fructuum rei adjudicandæ, ponderando præsertim num. 4. rationem interesse lucri cessantis, stante certa voluntate creditoris habendi loco pecuniæ rem fructiferam; Ac etiam ponderabant in idem dicti Consules deducta per Magnil. de subhast. qu. 162. num. 13. & 14. ubi cumulantur plures decisiones decernentes fructus rei deliberatæ, vel adjudicatæ ad favorem deliberatarii, seu adjudicatarii, quamvis deinde talis actus retractatio resullaret.

Contrarium pro veritate per eosdem de Rossis consultus, respondi, verius videri, quoniam ista quæstio non erat cum emptore volente ab huiusmodi fructuum solutione se excusare, & cui regula juris resistit, habendi eodem tempore rem & pretium contra æquitatem, text. in l. curabis, Cod. de action. empti, cum ibi notatis, sed posita eorundem fructuum substantia per emptorem non controversa, quæstio erat super pertinentia, circa quam respondendum dicebam ad favorem ejus, qui domini & venditoris personam gerebat, & ad quem aliàs hoc medio tempore de jure spectassent fructus veri, quorum loco isti recompenfativi subrogati sunt, & sic ad dominum, & ratione domini, non autem ad creditorem ex pretio satisfaciendum pertinentes, Ut in specialibus terminis huiusmodi fructuum haberet apud Marefcott. lib. 2. var. cap. 13. Mellin. decis. 178. Rotæ decis. 258. num. 3. par. 10. rec. in Tiburtina Castri S. Angeli 14. Februarii 1656. §. Respectu enim coram Melio; Cùm enim creditor pecuniarius rei dominum non haberet, non potest percipere fructus, qui dicuntur domini sequela; nam aliàs esset recipere accessiones ex pecunia naturaliter sterili & infructifera ratione temporis, in quo consistit usura.

Et quamvis in casu posito per Marefcott. dist. cap. 133. & Leotar. de usuris, qu. 78. num. 18. & 19. relata præfati Auctoris sententia, contrarium sentire videatur, nihilominus quicquid esset de veritate unius vel alterius opinionis, & cui potius ex his Auctorebus deferendum esset; Observabam, quæstionem cessare ex facto, quoniam totum impugnationis fundamentum, cui Leotar. innicitur, consistit in præsupposito, quod creditor gereret personam cessionarii venditoris, cujus nomine huiusmodi fructus petebat ab emptore indebitè illos denegante, quia sive ad cedentem, sive ad cessionarium spectarent, semper ipse erat debitor, neque ille, qui venderat, se opponere, & sic omnino diversus erat casus à præfenti, in quo nulla erat quæstio cum emptore, dictorum fructuum debitum non controversante, sed erat inter debitorem priorem dominum vendentem, & creditorem.

Nullatenus verò in creditore concurrere vide-

batur dicti prædii venditi dominium, cujus ratione huiusmodi fructus tanquam ejus sequela debentur, non obstante dicta decreta adjudicatione; Tum quia illa erat conditionalis, quatenus scilicet satisfactio sequi non potuisset ex pretio domus, id eoque conditionalis dispositio non purificata prius conditione, nihil ponebat in esse; Tum clarius, ex generali recepta propositione, quod sententia (ubi non est absolutoria, seu trahens executionem ipso jure,) sed exigit alium factum post se, non transfert dominium, nec possessionem, nisi post executionem, ex qua utrumque resultat, Greg. dec. 546. num. 19. Rois dec. 412. nu. 6. dec. 172. nu. 5. & dec. 569. num. 9. p. 5. rec. dec. 424. num. 2. par. 9. & in aliis.

Ec in specialibus terminis sententiæ seu mandati de adjudicando, ut non importeret adjudicationem, neque transferat dominium, nisi ejus effectu subsequuto, Gratian. de sepe. 543. num. 32. Buratt. dec. 124. num. 12. ubi Adden. lit. A. plenè Rotæ decis. 248. num. 2. cum pluribus sequent. ubi Concordantes par. 10. recent.

Mulò magis ac indubitanter in hac facti specie, ex duplici notabili circumstantia impeditiva translationis dicti domini; Una, quod dictum mandatum de adjudicando ut supra erat subsidiarium seu conditionale, ideoque debebat prius certificari conditio; Et altera, quia non agebatur de re certa, cujus integra adjudicatio decreta esset, ita ut ex tribus vulgaribus requisitis adjudicationis, seu dationis in solutum, cum terminis emptionis & venditionis regulandæ, certitudinaliter concurrerent duo, nempe consensus, & certa res, unde solum dubitatio restringeretur ad tertium pretii certi, quod implicite juxta unam opinionem tale dici posset, utpote relatum ad æstimationem peritorum in genere, juxta ea, quæ in proposito venditionis factæ pro pretio à peritis æstimando habentur apud Merlin. dec. 567. aliàs decis. 172. par. 6. rec. & in sua materia sub titulo de emptione & venditione.

Ita enim neque consensus erat certus, ob voluntatem, ut satisfactio prius sequeretur ex dicto altero pretio; Neque aderat res certa, cum mandatum esset adjudicari tantam ratam, quæ sub dicto credito caderet, absque distinctione loci seu partis, unde incertitudo aderat, tam in quantitate, quam in loco, ita ut si interim prædium prædictum non venditum chasmate perisset, seu aliàs deterioratum esset, preemptionis vel deteriorationis periculum, non creditorum, sed hæredum, seu hæreditatis fuisset, & consequenter, cessantibus dominio, & periculo, nulla subesse videbatur ratio suadens pertinentium dictorum fructuum, qui sunt domini & periculi sequela.

Neque præmissis obstare videbantur firmata per Rotam d. decis. 528. par. 2. rec. & in aliis collectis, per Magnil. dist. qu. 162. num. 13. & 14. quoniam omnes procedunt in terminis adjudicationis effectuatæ, mediante possessione, quam adjudicatarius habuerit, ita ut iste contenderet de se excusando à restituendis fructibus interim cum bona, vel saltem non mala fide perceptis, & hoc est præcipuum dictarum decisionum fundamentum, ut liquet præsertim ex d. decis. 528. par. 2. rec. & ex aliis coram Buratt. inter suas dec. 184. & 127. ubi de deliberatio interim possidente, unde propterea non videbantur facere ad casum.

Duæ autem considerationes ad favorem dictorum creditorum cadere videbantur; Una damnorum, & interesse, ob illicitam alienationem, quam hæredes fecerant rei non suæ, utpote creditoribus jam

iam destinatae, & altera interesse lucri cessantis, fructuum scilicet, quos ex ipsis bonis percepissent, si adjudicatio per dictam alienationem non impedita, effectum sortita esset; Verum neutram mihi vitam est subsistere, non quidem primam, quia non prohibetur debitor, etiam post pignus praetorium, vendere ejus bona, quae exinde non desinunt esse de ejus dominio, dummodò non fiat in praedictum creditorum, quibus cum pretio ad id destinato satisfacere intendat, *Barr. in l. ubi pure, §. fin. ff. ad Trebell. Mangit. de subhab. quest. 190.* apud quem deducta in fine procedunt, ubi deliberatio vel adjudicatio effectum sortita est, & habetur non semel in sua materia, *sub tit. de emp. & vend. praesertim in una Bononien.* ideoque cum haeredes suo jure usi sint, vendendo rem suam, nil illicitum commiserunt, ob quod ad damnorum restitutionem teneri debeant.

Minusque alteram, quia cum adhuc esset res in ambiguo, ob non certificatam conditionem, quod satisfactio sequi potuerit ex domus vendita pretio, quod prius ad id destinatum erat, neque creditores declarassent, velle ipsam rem praecise, sequebatur non remanere bene justificatum necessarium requisitum damni emergentis, vel lucri cessantis, quod scilicet dicta venditio fuerit causa praecisa & immediata damni passi, vel lucri amissi, ut necessarium esse, juxta opinionem, quam tenet Rota & Curia, habetur frequenter in praecedentibus; Idcircoque, dum isti semper remanserunt in terminis puri creditoris pecuniarii, eis imputandum videbatur, cur non fecerint debitas protestationes, aliasque cautelas adhibuerint, ob quas potuissent unum vel alterum interesse praetendere; unde propterea requirentibus consului, quod se concordarent eo meliori modo, quo possent, quia dum remanebant creditores pecuniarii, non poterant ex tali credito praetendere accessiones usurae, attenda praesertim opinione, in qua residet Romana Curia.

*****

R O M A N A
I N T E R S U R I O R U M,
P R O
A N G E L O A N D O S I L L A,
C U M
V A N N I O.

*Casus disputatus coram A. C. &
concordatus.*

An, & quando emptori debeantur fructus recompen-
sativi ad terminos *l. Curabit*, pro pretio solu-
to venditori, qui rem non tradidit.

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti series.*
  - 2 *Dispositio l. curabit, sicuti procedit favore venditoris, ita etiam favore emptoris.*
  - 3 *Consignatio cedulae seu ordinis directi banco, an habeat vim solutionis.*
  - 4 *Et casus periculo cedat banchi decoctio.*
  - 5 *An adsit differentia inter cedulam & ordinem.*
- Card. de Luca de Usur. & Interest.*

6 *De fructibus debitis emptori post passam evictionem.*

7 *Et quid si non est passus evictionem, quam praevinit mediante solutione pecuniae, an pro ista debeantur fructus recompen-
sativi.*

D I S C. XXV.

V Endidit Vannius Andosilla quasdam domos suorum majorum fideicommissio subjectas, recepto pretio mediante ordine directo Sac. Monti Pietatis, cum obligatione impetrandi intra certum terminum derogationem Apostolicam fideicommissio, cui bona vendita subjecta erant. Cumque nulla sequuta traditione dictarum domorum ob denegatum consensum aliorum interesse habentium, impossibilis esset dicta derogatio, ita ut opus fuerit à contractu recedere, atque hoc medio tempore plures decursi essent menses, hinc praetendere coepit Andosilla, pro pretio in dicto ordine contento, sibi debitos esse fructus recompen-
sativos ad ratam illorum fructuum, quos percepisset ex bonis venditis, si contractus incontinenti effectum habuisset ex aequitate *textus in l. curabit, Cod. de action. empti*, & introducta causa coram A. C.

Pro actore scribens, fundatam dicebam ejus intentionem, quia licet *text. in d. l. curabit*, loquatur favore venditoris contra emptorem retinentem rem & pretium, quasi quod rei venditae dominium translatum sit sub conditione solutionis pretii, qua non impleta, illud effingatur adhuc perseverare in ipso venditore, qui propterea fructus rei suae petere dicatur, tanquam antiqui domini sequelam & continuationem, quae ratio non militat in casu converso, cum emptor nunquam habuerit dominium, quod in rebus corporalibus non quaeritur sine traditione; Nihilominus magis communiter receptum est, atque ita passim servat forus, ut eadem aequitas procedat quoque in dicto casu converso favore emptoris; Vel ex eadem ratione, ut aequum non sit, carere re & pretio, Vel loco damnorum & interesse ob non impletam traditionem rei venditae, cum in odium non adimplentis actus habeatur pro gesto, ne morosus, seu aliis propriae obligationi non satisfaciens, commodum ex delicto reportet, in praedictum alterius contractus innocentis & injuriati ob sibi non servatam fidem, *Narra. conf. 384. num. 12. Surd. conf. 101. num. 26. Magon. decis. Lucen. 17. num. 31. & 34. Duran. decis. 34. num. 32. Greg. decis. 337. num. 7. ubi Adden. num. 18. Leotar. de usuris, quest. 27. num. 54. & seqq.* qui omnes id firman, sive pretium solum esset in toto, sive in parte, cum eadem ratio militet pro parte soluta proportionabiliter.

Scribentes in contrarium, non negabant hujus propositionis veritatem, impugnabant verò applicationem ob non verificatam eam circumstantiam, quod venditor eodem tempore haberet rem & pretium, dum in facto constabat, ipsam nunquam exegisse ordinem à Monte Pietatis, ubi pecunia continuavit ad creditum, & sub nomine ipsius emptoris; Replicabam tamen, quod cum ipse venditor acceptasset dictum ordinem tanquam pro pecunia numerata, quoties in banco adest pecunia mandantis, ita ut absque difficultate solutio incontinenti sequi posset, tunc per talem receptionem dicitur sequuta vera & effectiva solutio, atque sibi imputet recipiens, cur non exegerit, ut in proximis terminis cedulae bancariae ex *cheor. Bart. in l. soluturus. ff. de solut. Greg. d. decis. 337. num. 8. Rovis. decis.*